

KONAČNI OSVRT NA ČITAVU KNJIGU

Uzprkos brojnim napomenama i nedostacima, na koje je ovaj prikaz upozorio, knjiga Blažević-Buturac imade svoju vrijednost. Mnoge sasvim dobre stvari nisu posebno napominjane, što bi se u još opsežnijem prikazu moglo učiniti. Posebno još jednom treba naglasiti, da je ono isticanje životne vrijednosti religije i potrebe, da je dak zavoli, da se oduševljava za nju, vrlo važan doprinos čitave knjige. Upravo iz te note struji neko vedro gledanje na kršćanstvo, te kod đaka može uroditi samo najboljim plodom. Dakako uz uvjet, da se u sliedećem izdanju štošta izmieni, preradi, dotjera i usavrši. A to će, vjerujemo, i biti.

U SPOMEN † O. URBANA TALIJE

Dr. P. T. Harapin

O. Urban Talijski, franjevac dalmatinske provincije sv. Jeronima preselio se dne 22. studenoga ove burne godine u Dubrovniku mirno u vječnu i bolju domaju. Njegovo je ime dobro poznato širom ciele Hrvatske, a kako je bio član Bogoslovske Hrvatske Akademije i suradnik našeg lista, opravdano je, da se prigodom njegove smrti i naš list sjeti njegovog djelovanja i njegovih zasluga.

O. Urban rodio se na Lopudu kod Dubrovnika 17. studenoga 1859. Kako je bio pobožan mladić, zaželio je, da se posve posveti Bogu i tako je stupio u franjevački Red 4. listopada 1875. u tadašnjoj dubrovačkoj provinciji. G. 1882. postao je svećenikom. Kako su poglavari u njemu opazili ne samo bistru glavu, nego i njegovu težnju za znanjem, poslali su ga na više nauke u Innsbruck. Iza toga je u Rimu položio izpite za generalnog lektora iz filozofije i teologije, a zatim se vratio u Dubrovnik, gdje je na franjevačkom učilištu vršio gotovo neprekidno profesorsku službu u poučavanju filozofije i teologije, a bio je više godina i nadzornik studija u svojoj provinciji. Videći njegove sposobnosti, izabraše ga braća god. 1890.—93. za provinciala. G. 1899. došlo je do sjedinjenja dubrovačke provincije s provincijom sv. Jeronima i u toj je novoj provinciji ušao u upravu provincije kao definator, a kasnije je postao i kustodom, a od g. 1920.—23. i njezinim provincialom. No od početka svog redovničkog života pa do svoje smrti nije bio premještan iz svog omiljelog Dubrovnika. Tu si je stekao veliki ugled i poštovanje ne samo kao učena glava, vanredni propovjednik i predavač, nego i kao primjer redovničkog života i upravitelj duša u njihovim duhovnim potrebama.

Uz svoje redovničke dužnosti prionuo je o. Talijski svom dušom uz nauku i pero. Neumorno je radio u znamenitoj dubrovačkoj franjevačkoj biblioteci, obogaćivao je znanstvenim djelima i sređivao tako, da je mogla poslužiti domaćim i stranim učenjacima u njihovom znanstvenom radu. Uz to je u svako slobodno vrijeme imao u ruci pero, kojim je radio za javnost sve do konca života. Budno je pratio sve doživljaje i razvitak u domaćem i stranom svijetu i gdje god je smatrao da je potrebno progovoriti koju riječ, on se dao smjesta na posao. Tako je napisao ogromni broj članaka i člancića po najrazličitijim domaćim i stranim listovima, osobito teološkog

i filozofskog sadržaja. Njegovi se članci nalaze u listovima: Vrhbosna, Serafinski Perivoj, Hrvatska Straža (Krk), Bogoslovska Smotra, Katol. List, Franjevački Vjestnik, Nova Revija, Rivista delle Riviste, Rivista della Scienze, Rivista internazionalne delle scienze sociali, Rivista delle scienze teologiche, Divus Thomas, Pa-lestra del clero, Litterae Slavorum, Quartalschrift i nekim drugima. Više je godina bio urednik, a inače glavni suradnik Lista dubrovačke biskupije, u kojem je iznosio mnoge i dubokoumne svoje osvrte. Bez obzira na sadržaj tih mnogobrojnih članaka spominjemo napose ova njegova veća ili manja djela: Govor posmrtni u čast dra Fr. Račkog (Dubrovnik 1894), Viencić pripoviedaka za puk (Zadar 1895), Nerazrješivost ženitbe (Sarajevo 1895), O vrhunaravnom načelu etike (Dubrovnik 1897), O Gundulićevoj Prozerpini ugrabljenoj (Dubrovnik 1898), Trinaest utoraka sv. Antuna (Dubrovnik 1906), Socializam i socialno pitanje (Dubrovnik 1905), Prigodom nekih konferencija o socialnoj demokraciji (Dubrovnik 1906), Humanitarna djela, patriotizam i vjera u dubrovačkoj prošlosti (Dubrovnik 1908), Crtice iz kršćanske arheologije (Dubrovnik 1909), Netriezna kritika i Euharistija u 2. i 3. stoljeću crkve (Sarajevo 1909), Socialna demokracija prema socialnom pitanju (Sarajevo 1909), Pravci u kršćanskoj apogetici (Sarajevo 1913), Religiozna skepsa i kršćanska apogetika (Prvi dio Sarajevo 1914, a drugi još u rukopisu), Errores scientifici et historici u nadahnutim knjigama i citationes tacitae (Zagreb 1908), Neumrlost čovječje duše (Dubrovnik 1925) i još neka druga, kao Commentarium in 1. et 2. caput Gene-seos, Mit i poviest, kritika i hiperkritika u evandeoskoj poviesti, Liek duhovnim bolima.

Razumljivo je, da zamjerni rad i svestrana naobraženost o. Talije nije mogla ostati nezapažena, pa su ga mnoge znanstvene ustanove pozvale, da im pristupi kao član. Tako je bio član kninskog arheološkog društva, Hrvatske Bogoslovske Akademije u Zagrebu, Braće Hrvatskog Zmaja, Societâ italiana di studi filosofici e psicologici, a i sam Papa Pio X. počastio ga za njegov rad posebnim odlikovanjem. Suradivao je i u izdavanju Hrvatske Enciklopedije. Dubrovačka ga je biskupija imenovala članom »de vigilantia«, savjetnikom i izpitivačem. Koliko je bio obljubljen i poštovan u Dubrovniku, vidjelo se najbolje kod njegovog zlatnog i diamantnog misničkog jubileja, kad su se građani natjecali, kako će mu izkazati svoje poštovanje i počast.

Kao častan starac od 84 godina ostavio je o. Talija ovu zemlju pun zasluga ne samo za svoj grad Dubrovnik, nego i kao priznati naučni radnik širom ciele Hrvatske, kojoj je bio vazda vjeran sin. Hrvatska Bogoslovska Akademija, koje je bio ugledni član radnik, žali gubitak tako vrijednog člana, ali klanjajući se odlukama Božjima, želi na njegovu grobu, da mu ostane trajna uspomena među ljudima, a velika plaća kod Boga.

